

МАРАТ ОСПАНОВ АТЫНДАҒЫ БАТЫС ҚАЗАҚСТАН МЕМЛЕКЕТТІК МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ

ТАҚЫРЫБЫ: IX, X, XII БАС-МИ ЖҰП НЕРВТЕРІНІҢ АНАТОМИЯСЫ,
ФУНКЦИЯСЫ, КЛИНИКАЛЫҚ БҰЗЫЛЫСТАРЫНЫҢ СИМПТОМДАРЫ .

Орындаған: Увахит Ж

Топ: 306

Факультет: стоматология

Қабылдаған: Досболова Мөлдір Құрманғалиқызы .

I иіс сезу нервісі

II көру нерві

III көз қозғалтқыш нерві

IV шығыршық нерві

V үшкіл нерв

VI әкетуші нерв

VII бет нерві

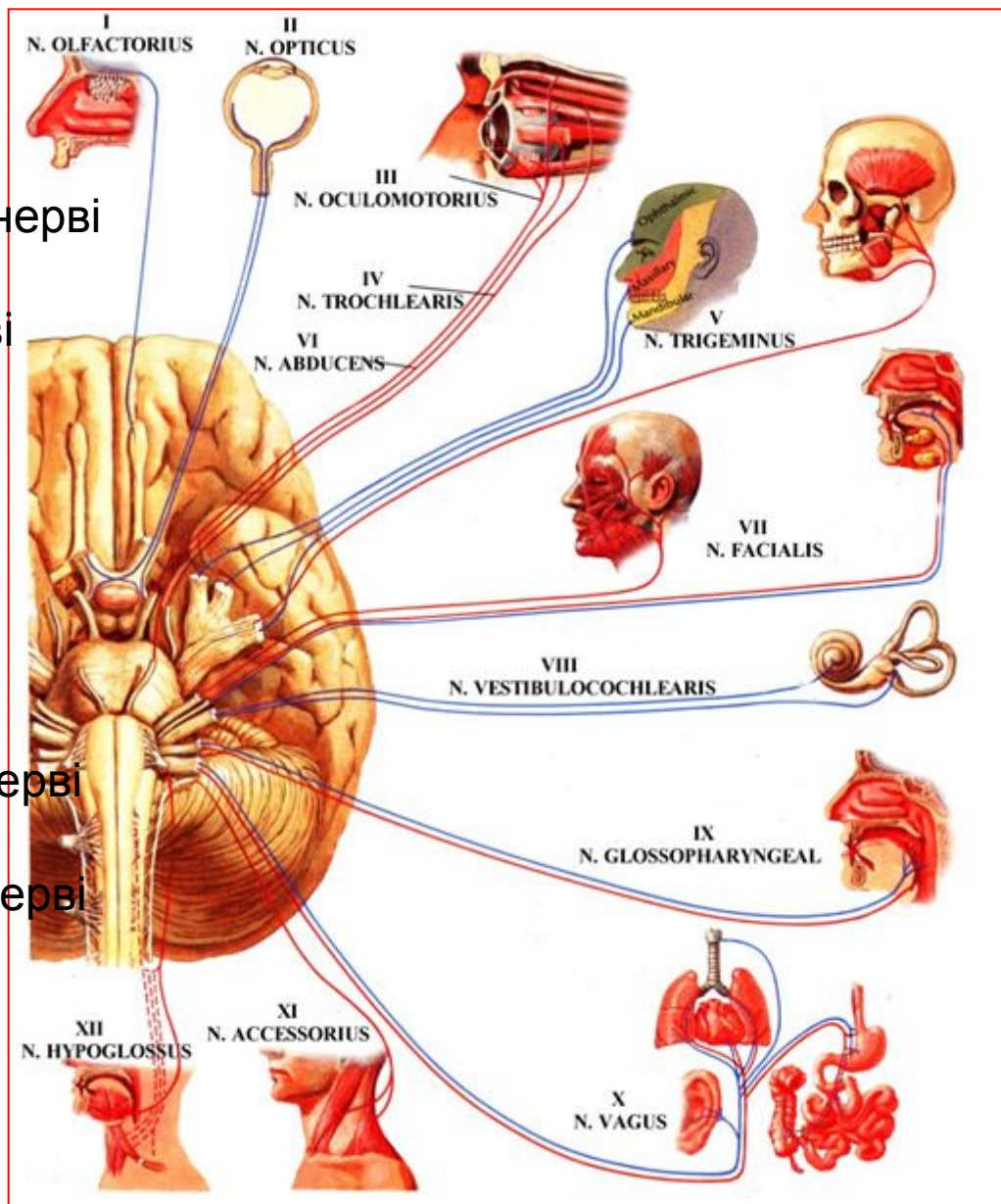
VIII кіреберіс ұлу нерві

IX тіл жұтқыншақ нерві

X кезбе нерв

XI қосымша нерві

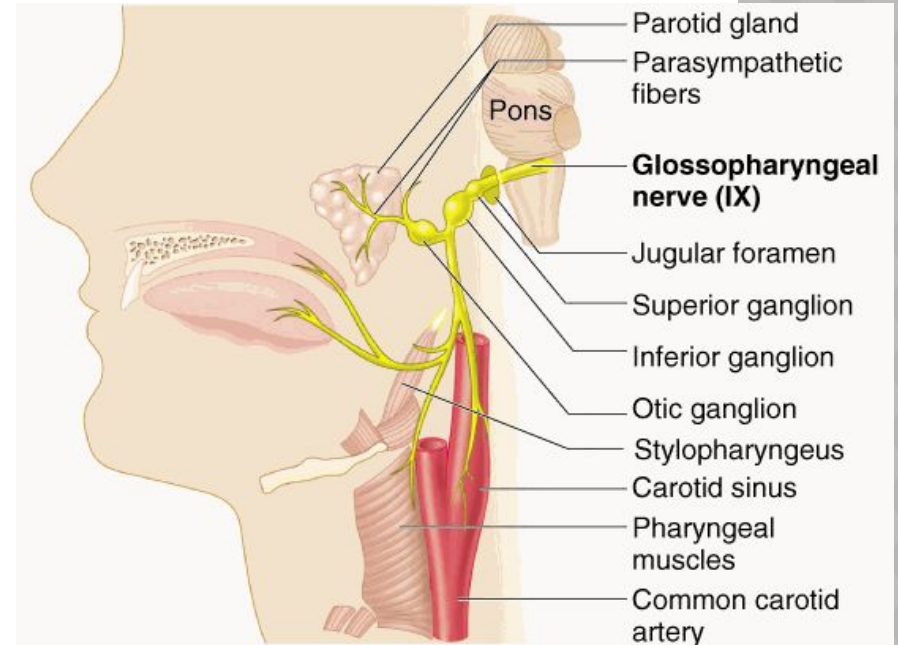
XII тіласты нерві



IX NERVUS GLOSSOPHARYNGEUS

ТІЛЖҰТҚЫНШАҚ НЕРВІ АРАЛАС

Үшінші желбезек доғасы нерві даму үрдісінде нервтердің X жұбынан бөлінген. Онда үш текті талшықтар болады. Жұтқыншақ, дабыл қуысы, тілдің шырышты қабаты, бадамшалар және таңдай доғалықтары рецепторларынан шығатын афферентті талшықтар: Жұтқыншақ бұлшықеттерінің біреуін-m.stylopharyngeus ервтендіретін эфферентті талшықтар Glandula parotis үшін эфферентті парасимпатикалық талшықтар. Құрам бөліктерін сәйкес оның үш ядросы болады: nucleus solitaries, оған афферентті түйін-ganglia superius et inferius-тердің жасушаларының орталық өсінділері келеді. Вегетатиті парасимпатикалық ядро-төменгі сілекей бөлетін ядро-торлы құрылымында кезбе нервпен ортақ үшінші қозғалыс ядросының-nucleus ambiguus пен жанында шашыраған жасушалардан тұрады. Тіл-жұтқыншақ нерві түбіршіктері арқылы оливияның артында,кезбе нервтің үстінде сопақша мидан шығып, соңғы нервтен бірге мойындырық тесігі арқылы бассүйектен шығады.

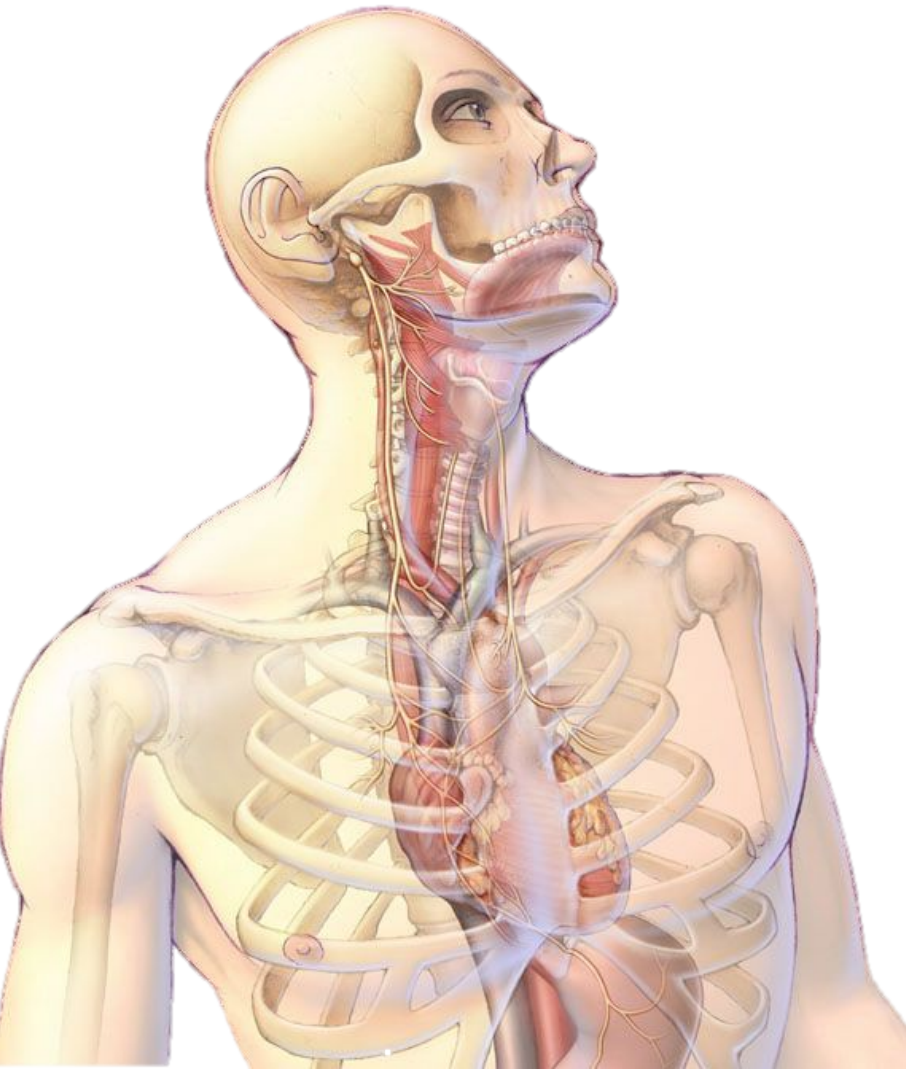


Симптомы поражения:

Затруднение при глотании твердой пищи, расстройство вкуса и чувствительности на задней трети языка (агейзия, гипогейзия, парагейзия). Кроме того, наблюдается сухость полости рта, невралгия в зоне иннервации IX пары

X NERVUS VAGUS

БЛУЖДАЮЩИЙ НЕРВ, СМЕШАННЫЙ



vagus, кезбе нерв-төртінші және одан кейінгі келесі желбезек доғаларынан дамыған кең таралағандықтан осылай деп аталады. Бұл бассүйек нервтерінің ішіндегі ең ұзыны. Кезбе нерв тармақтары арқылы тынысалу ағзаларын, асқорыту жолының едәуір бөлігін сигматәрізді тоқ ішекке дейін нервтендіреді, сондай-ақ ол жүрекке оның соғуын баяулататын тармақтар береді.

- N.vagus құрамында үш түрлі талшықтар бар: Аталған ішкі ағзалар мен тамырлардың рецепторларынан, сондай-ақ мидың қатты қабығының кейбір бөлігін және құлақ қалқанын қоса сыртқы есту жолынан сезімтал ядроға nucleus solitaries-ке келетін афферентті талшықтар Жұтқыншақ, жұмсақ таңдай мен көмейдің еріткі бұлшықеттеріне баратын эфферентті талшықтар және осы бұлшықеттер рецепторыларынан шығатын талшықтар. Бұл бұлшықеттер талшықтарды қозғалыс ядросынан nucleus ambiguus-тен алады. Вегетативті ядродан, nucleus dorsalis n.vagi-ден шығатын эфферентті талшықтар. Олар жүрек миокардына және тамырлардың бұлшықет қабықшасына келеді. Сонымен қатар кезбе нервтің жүрек тармақтарына n.depressor енеді, ол жүректің бастапқы бөлігі үшін сезімтал нерв және қан қысымын рефлекстік жолмен реттеуді басқарады.

- Кезбе нервтің парасимпатикалқ бөлігі өте үлкен, сондықтан ол негізінен вегетативті организмнің өмірлік қызметтері үшін маңызды нерв болып есептеледі. Кезбе нервтің негізгі үш ядросымен байланысты талшықтардың барлық түрлері сопақша мидан, оның sulcus lateralis posterior-ынан, тіл-жұтқыншақ нервінен төмендеу, 10-15 түбіршек түрінде шығып, жуан сабау түзеді. Ол тіл-жұтқыншақ және қосалқы нервтермен бірге foramen jufulare арқылы бассүйектен шығады.

X NERVUS VAGUS

БЛУЖДАЮЩИЙ НЕРВ, СМЕШАННЫЙ

Ветви:

А. Головная часть:

- r. meningeus – к твердой мозговой оболочке;
- r. auricularis – к наружному слуховому проходу.

Б. Шейная часть:

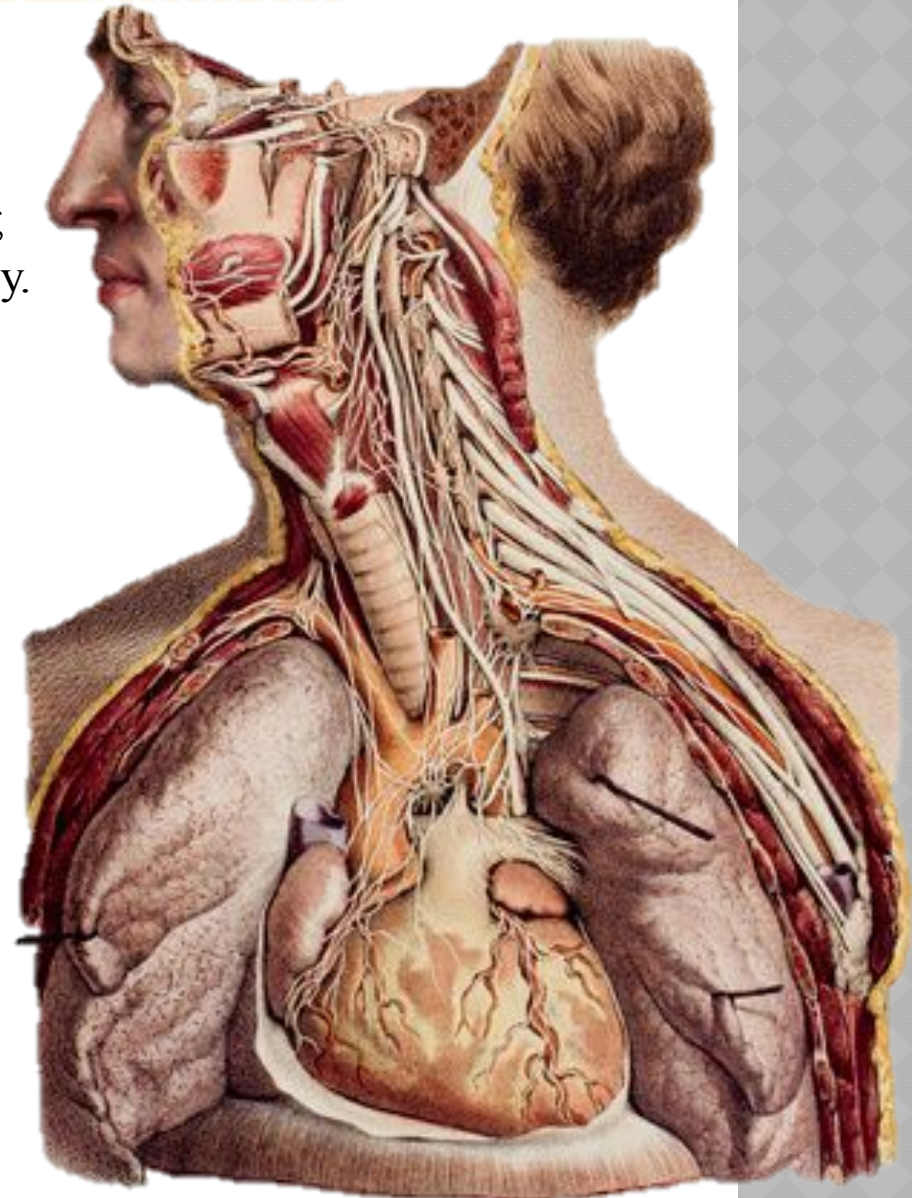
- rr. pharyngei;
- n. laryngeus superior;
- rr. cardiaci superiores (для сердца).

В. Грудная часть:

- n. laryngeus recurrens;
- r. cardiacus inferior (от n. laryngeus recurrens);
- rr. bronchiales et tracheales;
- rr. Esophagei.

Г. Брюшная часть:

- truncus vagalis anterior ;
- truncus vagalis posterior;
- plexus gastricus anterior;
- plexus gastricus posterior → rr. celiaci.



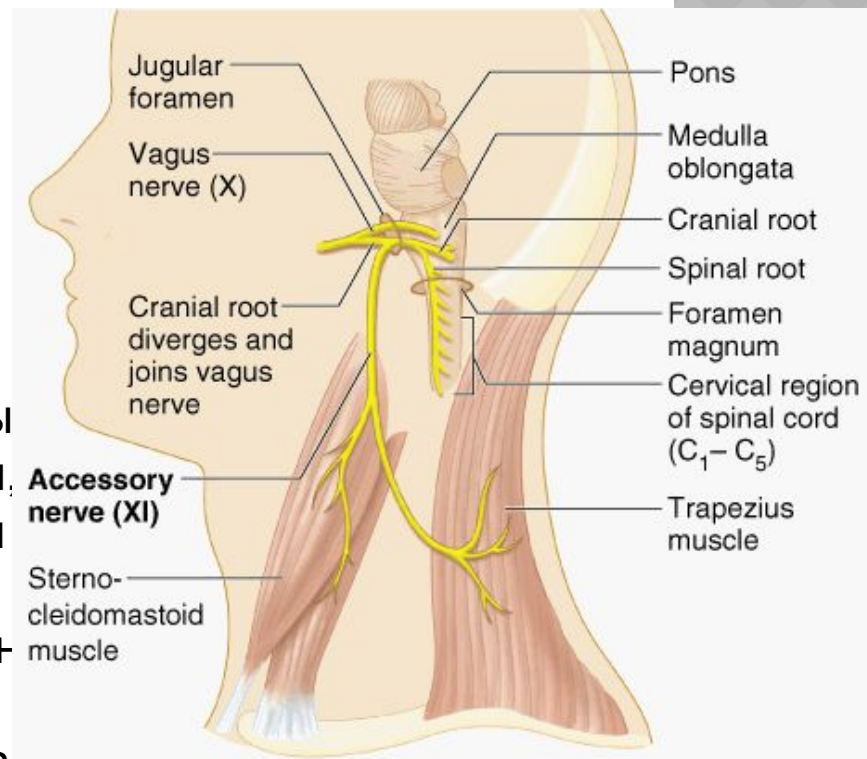
Симптомы поражения:

При поражении X пары у больного наблюдаются:
изменение голоса (гнусавый оттенок, хрипота и ослабление силы фонации вплоть до афонии);
нарушение глотания (попадание пищи и слюны в гортань и трахею, что сопровождается поперхиванием);
отклонение языка в здоровую сторону, снижается чувствительность мягкого неба, глотки, гортани, небного и глоточного рефлексов;
нарушение сердечного ритма, расстройства дыхания и другие вегетативно-висцеральные функции.
Полный перерыв нервов с двух сторон не совместим с жизнью больного

XI NERVUS ACCESORIUS

ДОБАВОЧНЫЙ НЕРВ, ДВИГАТЕЛЬНЫЙ

Қосымша нерв соңғы жебезек доғаларынан дамиды; эфферентті талшықтары және сопақша ми мен жұлында жайғасқан екі қозғалыс ядросы бар. Ядроларына сәйкес оның ми және жұлындық бөліктерін ажыратады. Ми бөлігі сопақша мидың, кезбе нервтің төменгі жағында шығады. Қосымша нерв жұлындық бөлігі алдыңғы және артқы түбіршіктері арасында және жоғарғы үш мойы нервтерінің алдыңғы түбіршіктерінен құралып, нерв сабаушасы түрінде жоғары көтеріліп, ми бөліміне қосылады. Қосымша нерв кезбе нервтің бөлініп шыққан тармағы болғандықтан ол онымен бірге бассүйек қуысынан мойындырық тесігі арқылы шығып m.trapezius пен одан бөлінген m.sternocleidomastoideus екеуін нервтендіреді.



Симптомы поражения: атрофия грудино-ключично-сосцевидной и трапециевидной мышц. Затруднен поворот головы в здоровую сторону, плечо на больной стороне опущено, лопатка нижним углом отходит от позвоночника кнаружи и вверх, ограничена подвижность руки выше горизонтальной линии. Двухстороннее поражение этого нерва вызывает опускание головы вниз.

При раздражении ядра XI пары у больных наблюдается подергивание головы в противоположную сторону, тикообразное подергивание плеча, кивательные движения головы. Тоническая судорога в вышеуказанных мышцах вызывает кривошею.

XII NERVUS HYPOGLOSSUS

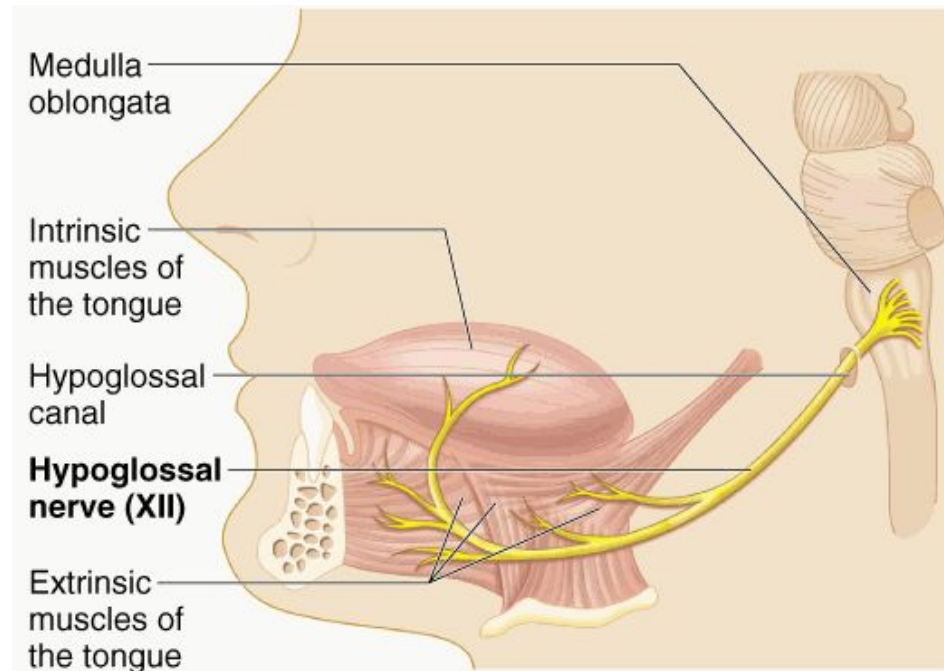
ПОДЪЯЗЫЧНЫЙ НЕРВ, ДВИГАТЕЛЬНЫЙ

Тіласты нерві (XII)-n.hypoglossus, жануарларда дербес болып тіласты бұлшықетін нервтендіретін 3-4 жұмыс сегменттік нервтерінің қосылып-бірігуінен пайда болады. Одан тіл бұлшықеттерінің оқшаулануына сәйкес бұл нервтер күрделі омыртқалылар мен адамда біріге-қосылып, жұлын нервтерінен бассүйек нервтеріне ауыспалы тип ретінде түзіледі. Бұлшықетті болып табылатын тіласты нервісінің тіл бұлшықеттеріне баратын эфферентті және осы бұлшықеттер рецепторларынан шығатын афферентті талшықтар бар. Бұлшықетті болып табылатын тіласты нервісінің тіл бұлшықеттеріне баратын эфферентті және талшықтар бар. Онда сондай-ақ жоғарғы мойын симпатикалық түйінінен шығаратын симпатикалық талшықтар да өтеді. Тілсаты нервісінің доғасы орналасқанда Пирогов үшбұрышының ауданы үлкен,керісінше болады. M.hypoglossus-тың алдыңғы жиегінде тіласты нерві тіл етіне енетін соңғы тармақтарға ыдырайды

Ядро соматически двигательное в *trigonum nervi hypoglossi* ромбовидной ямки → *formation reticularis*, спускаясь через *medulla oblongata*. На основании мозга – между оливой и пирамидой → *canalis n. hypoglossi*. Образует верхнюю стенку треугольника Пирогова – *arcus n. hypoglossi*.

Ветвь XII пары соединяется с шейным сплетением, образуя *ansa cervicalis* (иннервирует мышцы ниже *os hyoideum*) – *m. sternohyoideus*, *m. sternothyreoideus*, *m. thyreohyoideus* и *m. omohyoideus*.

При поражении *n. hypoglossus* высунутый язык отклоняется в сторону поражения.



Симптомы поражения:

При одностороннем повреждении ядра или нерва наблюдается периферический паралич языка (атрофия мышц одноименной половины языка, фибриллярные подергивания, язык при высовывании отклоняется в больную сторону). При поражении ядра может страдать, в легкой степени, функция круговой мышцы рта. Это связано с тем, что часть аксонов клеток ядра XIIой пары переходит в лицевой нерв и участвует в иннервации этой мышцы. При двухстороннем поражении подъязычного нерва наблюдается глоссоплегия.

При поражении кортиконуклеарного пучка развивается центральный паралич подъязычного нерва, для клиники которого характерно:

нет атрофии и фибриллярных подергиваний мышц языка, язык при высовывании отклоняется в противоположную очагу поражения сторону.